

pak nechrání ani před nevědomostí rejstříkových soudů, tím méně pak před jich sabotáží. Také není možno, jak činí Prager Tagblatt, vážně tvrditi, že by zřízení jakéhosi státního rejstříkového návladnictví odporovalo zákonu o soudní organizaci, ježto se jedná vlastně jen o rozšíření úředního právního stavu tím, že to, co platí nyní pouze o společnostech s r. o., platilo by příště i o ostatních právních subjektech, protokolaci podrobených. Tím padá také další obava Prager Tagblattu, jako by vznikalo tím nějaké protahování věci. Uvážíme-li dále, že se u nás zařízení to při společnostech s r. o. a na Slovensku při všech právních subjektech, protokolaci podmíněných v celku osvědčilo a že jediné tímto způsobem možno docílití stejnoměrného postupu u všech rejstříkových soudů a že stejnoměrnost jest první podmínkou veškeré spravedlnosti, nezbyvá nám než přimlouvat se za to, aby zařízení firemního komisařství i u nás v dohledné době rozšířeno bylo. Způsob provedení (zda samostatný úřad či rozšíření práva finančních prokuratur, zda stran všech zápisů rejstříkových soudů či jen vybraných, nejdůležitějších atd.) jest již věci podřízenějšího rázu, o níž teprve tehdy možno se dohodovati, až shodnutí budeme v zásadě.

(Pokračování).

Rozhodnutí nejvyššího soudu.

K výkladu druhého odstavce § 2. zákona o společnostech s ručením omezeným. Závod cizozemský může provozovati obchody v tuzemsku i před tím než byla odbočka zapsána do obchodního rejstříku.

Rozhodnutí nejvyššího soudu z 11. května 1920, č. j. R I 219/20-I.

Žalovaný tvrdí, že žalující Švechatská továrna na Káble, společnost s ručením omezeným v Praze, nebyla způsobilá uzavřítí vlastním jménem nájemní smlouvu s ním a že tedy nemohla nabýti práv z této smlouvy, dotyčně z porušení jejího, poněvadž v době uzavření smlouvy nebyla ještě zapsána v obchodním rejstříku a ani jednatel Dr. K. podle tvrzení dovolatelova nájemní smlouvu s ním uzavřevší, ani hlavní závod, mající sídlo své v Dolních Rakousích, nepostoupili žalující straně nároků ze smlouvy té proti žalovanému. Podle § 2. zákona ze dne 6. března 1906, č. 58 f. z. o společnostech s ručením omezeným ovšem tuzemská společnost s ručením omezeným neexistuje před zápisem do obchodního rejstříku a podle § 107. téhož zákona závod cizozemský může v tuzemsku prostřednictvím své odbočky provozovati obchody toliko, jestliže si před tím opatří zápis této odbočky do rejstříku příslušného obchodního soudu.

Ze souhlasného přednesení obou stran sporných však vysvítá, že žalující odbočka v době uzavření nájemní smlouvy už fakticky existovala.

Z § 2. o obchodních společnostech s r. o. vysvítá, že smlouvy ve prospěch společnosti takové, do rejstříku obchodního ještě nezapsané, nejsou zásadně vyloučeny. Osoby, jednající při tom jako zástupcové společnosti, sluší v té příčině pokládati za jednatele bez příkazu ve smyslu čl. 55. obchod. zák., dotyčně §§ 1035. a 1039. o. z. o.; uzavřené smlouvy jsou platné za jejich osobního solidárního ručení a jsou pro spolukontrahenta závazné. Smlouva nájemní byla uzavřena dle souhlasného přednesu obou sporných stran mezi žalovaným a žalující odbočkou, čemuž nelze jinak rozuměti než, že Dr. K., kterýž osobně uzavřel onu smlouvu se žalovaným, učinil tak platně pro žalující odbočku. Již tím, že tato odbočka podala, když už byla v obchodním rejstříku zapsána, žalobu o náhradu škody proti odpůrci, schválila dodatečně onu tržovou smlouvu a převzala práva a závazky z ní plynoucí.

Dovolatel tudíž mylně se domnívá, že žalující strana nemá aktivní legitimace k žalobě.

R. z. s. —I.

Manžel, který nežije dle vzájemné dohody ve společné domácnosti se svou manželkou, není povinen přispívat na výživu dítěte, které jeho manželka proti jeho vůli ve své domácnosti ve výživě ponechala. (K výkladu § 141. obč. zák.).

Rozh. nejv. soudu ze dne 27. dubna 1920 č. j. R I 237/20-I.

Manželé S-ovi uzavřeli před 9 lety notářskou smlouvu, dle níž uspořádali nejen své majetkové poměry, ale zároveň ujednali, že se rozejdou a budou žít každý odděleně. Na to za několik měsíců porodila manželka dítě, jehož manželský původ manžel nepopírá. Toto ponechala si dodnes manželka ve své výživě na svůj náklad a podala nyní u příslušného okres. soudu návrh, aby bylo manželu uloženo, aby muž na výživu dítěte přispíval od 1. února t. r. obnosem 30 Kč měsíčně.

Soud I. stolice, vyslechnuv oba manžely, nařídil otci dítěte, aby naň navržený obnos 30 Kč měsíčně, počínaje jmenovaným dnem pod následky exekuce přispíval a odůvodnil usnesení tím, že prý manželku opustil, že se o dítě nestará a že jest proto povinen dle § 141. obč. zák. na výživu dítěte uvedeným obnosem přispívat.

K rekursu manželu, v němž kromě vytýkané výše jemu uložených alimentů, uvedl, že vždy projevoval ochotu do své domácnosti dítě přijati a oň se starati, zrušil soud II. stolice usnesení v odpor vzaté a nařídil soudu I. stolice, aby řízení doplnil, neboť když manželé nežijí ve společné domácnosti dosud se neshodli na tom, který z nich má si dítě ponechati ve své výživě a nebylo také o tom soudem rozhodnuto, není manželka oprávněna, když manžel jeví ochotu dítě převzati do své domácnosti, rozhodovati o tom, kdo z manželů má právo dítě ve své výživě a ošetřování podržeti.

Dokud příslušný soud za tohoto stavu věci o tom pravoplatně nerozhodne, nemůže býti manžel přinucen něčeho na výživu dítěte platiti.

Ku revisnímu rekursu matky dítěte nejvyšší soud toto usnesení rekursního soudu potvrdil, odůvodniv je takto:

Podle § 141. obč. zák. jest ovšem otec povinen pečovati o výživu dětí, pokud samy živiti se nemohou, ale zpravidla činí této povinnosti alimentační zadost tím, že poskytuje dětem výživu in natura ve své domácnosti. Platiti na výživu dítěte domácnosti jeho nesdělejšího povinen jest jen tehdy, když děti s jeho přivolením a vědomím, po případě ze závažných důvodů i bez jeho svolení meškají mimo dům otcovský. Vůči dítěti, jež proti vůli otcově bez dostatečného důvodu nesdílí domácnosti otcovské, alimentační povinnost zploditelova pomíjí.

V případě, o který jde, projevoval otec dítěte vždy ochotu a projevuje ji i tentokrát živiti dítě a starati se o ně ve své domácnosti, že však manželka jeho odmítla tento návrh a byla s alimentačním požadavkem již v první stolici odkázána. Na proti tomu matka dítěte uvádí, že podala nyní žádost poprvé, že muž nechtěl o dítěti nikdy slyšeti, nikdy nežádal, aby mu odevzdala dítě do výchovy a výživy; vždy byl s tím srozuměn, aby bylo dítě u ní, říkal jen, že na dítě ničeho nedá, ať si je živí sama; že nemá vlastně ani domácnosti, ve které by mohl dítě živiti, nýbrž činí takový návrh jen proto, aby ji zastrašil, by na něm pro dítě ničeho nepožadovala.

Pro řešení otázky, je-li S. povinen platiti na výživu své nezletilé dcery u matky se nalézající, jest dle toho, co vloženo, tedy důležité, zda správným je tvrzení otcovo či matčino. V té příčině neposkytují spisy nižádného podkladu skutkového i jest proto z tohoto důvodu a v tom směru odůvodněno rekursním soudem vyslovené zrušení usnesení soudu prvního a doplnění tomuto nařízené.

Dovolacímu rekursu nebylo tedy lze přiznati oprávněnosti.

R. z. s. —I.

K praxi zákona ze dne 27. května 1919 č. 318 sb. z. a nař. o zajištění půdy drobným pachtýřům. (K výkladu slova »rodina« v § 1. zákona).

Okresní soud v N., oddělení I., usnesením ze dne 21. března 1920 č. j. Nc I 1430/19-26 zamítl přihlášky žadatelů manželů Hruškových a Uličných na přiznání panských pozemků z toho důvodu, že neužívali a neobdělávali žádané pozemky co pachtýři po celou v zákoně stanovenou dobu, aniž by je byli převzali od člena vlastní rodiny neb od předchůdce v držbě nemovitosti, se kterou pozemky ony byly obdělávány.

Proti usnesení tomu podány stížnosti, v nichž namítáno, že před žadatelé Hruškovými držel, užíval a obdělával žádané pozemky strýc žadatelů Antonín Hruška, který byl vlastním bratrem otce spoluzadatelova a před žadatelé Uličnými že držel a užívali a obdělávali žádané pozemky strýc a teta žadatelů manželé Paulusovi a že Antonín Paulus byl vlastním bratrem matky spoluzadatelky Uličné a že osoby ty patří též do rodiny a že doba, po kterou ony osoby pozemky ty držely, se žadatelům započítává a že tím pozemky byly v pachtu žadatelů, neb jich rodin po celou zákonem stanovenou dobu.

Krajský soud jako rekursní soud v Ch. usnesením z 23./5. 1920 č. BI 150, 151/20/32 usnesení prvního soudce změnil, rekursům vyhověl, nárok na postup žádaných pozemků do vlastnictví dle zákona o zajištění půdy drobným pachtýřům přiznal a vyslovil, že majitel velkostatku je povinen do 14 dnů pod exekucí nahraditi stěžovatelům útraty rekursů po 24 K 50 h.

Důvody: Jak dodatečným šetřením vyšlo na jevo, tož před pachtýři Uličnými měli po zákonnou dobu díl role č. kat. 480 v pachtu strýc a teta jejich, manželé Antonín a Františka Paulusovi a před pachtýři Hruškovými dílec pozemku č. kat. 524 a parcelu 527 měl v pachtu, užíval a obdělával po zákonnou dobu strýc požadovatele Jos. Hrušky Antonín Hruška.

Byl tedy pacht těchto pozemků po dobu zákonnou v příbuzné rodině Paulusově a Uličných a u příbuzných rodiny Hruškových a mají proto nyníšší pachtýři jakožto příbuzní nástupci těchto rodin právo dobu svých příbuzných předchůdců si dle zákona započítati.

Zákon nerozeznává, zda tito předchůdci, či nástupci v pachtu žili ve společné domácnosti nebo pohromadě vůbec a nelze proto též v tomto směru rozeznávat.

Nárok stěžovatelů na postup pozemků jimi pachtovaných do vlastnictví je zákonem úplně proto odůvodněn, jejich rekursy jsou proto též důvodnými; bylo jim vyhověti a usnesení I. soudce v tom směru změnit, že se jim nárok jejich přiznává.

Ježto správa velkostatku nároku stěžovatelů od počátku se opírala, musí hraditi majitel statku, resp. tato správa útraty rekursu dle § 30. odst. II. a III. zák. ze dne 27. května 1919 č. 318 sb. z. a nař. Notář Ed. Peldřimovský.

Ustanovení čl. 347. a násl. obch. zák. vztahují se jen na zboží vadné, nikoli však na takové, jež jest bezcenným a nemůže býti předmětem obchodu.

Žalobce kupoval od žalovaného po delší dobu kávové náhražky. Naposledy koupil větší počet krabic 8. října 1917; značnou část jich odprodal, aniž by vytýkal vadnost dodávky žalovanému. Zbytek zboží stal se neprodejným, ježto mezi tím bylo trestním soudem zjištěno, že náhražka odporuje zákonu o potravinách. Žalovaný uznán byl také vinným přestupkem § 12. zák. ze dne 16. ledna 1896 č. 89 ř. z.

Po odsouzení jeho podal žalobce v prosince 1918 na něho žalobu na vrácení kupní ceny za neprodaný zbytek zboží, který mu dal k dispozici.

Procesní soud žalobu zamítl z toho důvodu, že žalobce, ačkoliv šlo o skrytou vadu zboží, měl je dáti odborně prozkoumat, a vadu tak zjištěnou žalovanému oznámiti a že žaloba podána byla po uplynutí 6měsíční lhůty preklusivní v čl. 349. obch. zák. ustanovené.

Odvolací soud změnil rozsudek prvního soudu žalobě vyhověl v podstatě z těchto důvodů:

Jde především o to, dodal-li žalovaný žalobci zboží, které tento od něho objednal, nebo zboží docela jiné. Předmětem smlouvy dodací byly nesporně kávové náhražky. Ale trestním rozsudkem, jímž žalovaný byl odsouzen pro přestupek zákona o potravinách, jest zjištěno, že dodané zboží nebylo žádnou kávovou náhražkou, nýbrž potravinou padělanou pod falešným označením kávové náhražky uváděnou do obchodu za účelem klamání a byl dotýčný přípravek prohlášen ve smyslu nař. min. vnitra ze dne 6. srpna 1915 č. 229 ř. z. za bezcenný. Nebylo to zboží vadné, poněvadž to kávová náhražka vůbec nebyla. Bylo tedy žalobci dodáno zboží jiné (aliud.). Je-li tomu tak, pak nelze tu použití ustanovení čl. 347. obch. zák., které předpokládá dodání zboží objednaného, třeba vadného a důsledkem toho nelze také použití předpisů čl. 349. obch. zák. Rovněž čl. 350. obch. zák. použití nelze, poněvadž není zjištěno ani nebylo tvrzeno, že by byl žalovaný věděl, že náhražka je falšována a že by byl chtěl jejím prodejem žalobce zkráti. Obchodní zákon nemá žádného ustanovení na tento případ se vztahující a proto nutno použití předpisů zákona

občanského. Užití § 922. a násl. obč. zák. o správě jest vyloučeno, poněvadž, jak výše bylo uvedeno, nejde o vadu věci.

Jakmile bylo trestním rozsudkem zjištěno, že běží o potravinu padělanou, jest zboží žalovaným žalobci prodané, pokud je tento má ještě ve svém držení, bezcenným, neboť žalobce nesmí je dále zciziti, nechce-li se prodejem vydati nebezpečnosti trestního stíhání.

Může proto žádati vrácení kupní ceny, již zaplatil v předpokladu, že mu bude dodáno skutečně zboží objednané, totiž kávová náhražka (§ 1435. obč. zák.).

Avšak smlouva učiněná mezi stranami ohledně zboží žalobci dodaného je i neplatná z důvodu § 879. obč. z., neboť je to smlouva, která se přiči zákonné záповědi, totiž zákonu ze dne 16. ledna 1896 č. 89 ř. z. V případě tomo je povinna každá strana vrátiti druhé to, co na základě neplatné smlouvy obdržela.

Žalobce je ochoten vrátiti žalovanému zbytek dodaného mu zboží a žalovaný je povinen vrátiti žalobci zaplacenou za ně kupní cenu.

Soud I. stolice posoudil tedy věc po stránce právní nesprávně, pročez odůvodněnému odvolání bylo vyhověno. Nejvyšší soud odvolání žalovaného nevyhověl odůvodniv své rozhodnutí takto:

Dovolání vytýká rozsudku II. stolice nesprávné právní posouzení věci, avšak neprávem a sluší tu především poukázati na důvody nařikáného rozsudku, v podstatě správné, k nimž se dodává jen toto:

Ze zjištění první stolice, převzatého i soudem odvolacím, vyplývá, že zbytek neprodaného zboží — i když lze snad připustiti, že žalovaný nedodal vůbec jiného zboží (aliud) než bylo objednáno — byl pro obchod úplně bezcenným, neboť dle nařízení min. vnitra, obchodu, orby a práv ze dne 6. srpna 1915 č. 229 ř. z. se zakazuje po živnostenskou prodávati a na prodej míti směsi potravin nebo chemických látek, jež dle svých součástí a způsobu svého složení nemají příslušných vlastností, jako je označují a zákaz tento platí na úkor, že ohledně dodaného mu zboží se nezachoval podle ustanovení čl. 347. a násl. obch. zák., neboť ustanovení tato se vztahují na zboží vadné, nikoli však na zboží, jež jest vůbec bezcenným a nemůže býti předmětem obchodu.

Na spor žalobců, ačkoliv za jiných okolností platily by pro obě strany předpisy obchodního zákona, sluší užiti ustanovení občanského zákona, ježto obchodní zákon pro takový případ zvláštního ustanovení neobsahuje a nelze ani užiti obchodního obyčeje. Na tom také ničeho nemění, že podle domněnky dovolatelovy — dopustil-li se žalovaný nějaké viny ve smyslu zák. ze dne 16. ledna 1896 č. 89 ř. z., že se jí dopustil též žalobce — ani okolnost, že žalovaný sám prý nebyl výrobcem zboží, nýbrž jen prodávatelem. Mýlně tu žalovaný dovozuje, že žalobce, jenž byl povinen stejně jako žalovaný zboží zkoumati, když bylo zboží později prohlášeno za nesprávně označené, resp. padělané, nemůže uplatňovati proti žalovanému žádných nároků. Žalovaný přehlíží, že dle vylíčeného děje žalobce nezakládá svůj nárok na zavinení žalovaného, nýbrž na tom, že zbytek zboží ukázal se úplně bezcenným, že dodávka jeho neobsahuje tedy žádné plnění a že žalobce, jemuž byly dodány krabice jako obchodní zboží a který je již zaplatil, právě proto může žádati zaplacenou částku zpět, ježto byl ohledně jakosti dodaného mu zboží uveden v omyl ve smyslu §§ 1431. a 1435. o. z. Nelze tedy přisvědčiti názoru dovolatelovu, že žalobce, když vadnosti dodaného zboží svého času mu neohlásil, pozbyl tím svého nároku na zaplacení za žalovaného penízu. Rovněž není rozhodným, že žalovaný o tuto částku není obohacen, protože on zboží, koupiv je od jiného, musil zaplatiti. Otázka tato nemá na poměr mezi spornými stranami žádného vlivu a musí proto zůstati nepovšimnuta.

Z těchto úvah vyplývá, že soud II. stolice věc v podstatě posoudil správně, pročez dovolání nebylo vyhověno.

Rozhodnutí nejvyššího soudu ze dne 27. dubna 1920 č. j. Rv I 171/20—1. Dr. R.

Ku praksi jazykové.

Rozhodnutí nejvyššího soudu ze dne 26. května 1920 č. R I 306/20—1.

V pozůstalostní věci po majiteli panství v Kopidlne-Staré Hradě, o dovolacím rekursu universální dědičky do usnesení vrchního zemského soudu v Praze jako soudu rekursního ze